ARBETSPLAN
För daghemmet Klaralund
verksamhetsår 2026-27

Innehåll

1 Barnomsorgens uppdrag och värdegrund 3

1.1 Målsättningar för verksamhetsåret 4

2 Enhetens kontaktuppgifter och uppgifter om tjänster 4

2.1 Barnantal och avdelningar 4

2.2 Ledning och personal 5

2.1 Verksamhetsårets kalendarium och hålltider 5

3 Jämlikhet och jämställdhet 5

4 Hållbar utveckling 6

5 Arbetet med barns delaktighet och inflytande 6

6 Välbefinnande 7

7 Leken 9

8 Arbetssätt och lärmiljöer 9

8.1 Mångsidiga arbetssätt 9

8.1 Lärmiljö 10

8.1 Språkutvecklande arbetssätt 11

8.1 Pedagogisk dokumentation och planering 12

8.1 Digitala arbetssätt och digital kompetens 13

9 Omsorg, kost och vila 14

9.1 Omsorg 14

9.1 Kost 14

9.1 Vila 15

10 Arbetet med förverkligande av lärområdena inom barnomsorgen 15

11 Förundervisningen 17

12 Stöd för utveckling och lärande 17

12.1 Allmänpedagogiskt stöd 18

12.1 19

12.2 Specialbarnomsorg 19

13 Samarbete med vårdnadshavare 20
14 Rutiner för övergångar inom barnomsorgen 21
15 Arbetet med utvärdering av verksamheten 21
16 Beskrivning av religiösa evenemang och verksamhet med inslag av religionsutövning 22

1 Barnomsorgens uppdrag och värdegrund

Barnomsorgen bygger på uppfattningen om barndomens egenvärde. Varje barn är unikt och värdefullt precis så som det är. Alla barn har rätt att bli hörda, sedda, tagna i beaktande och förstådda som individer och som medlemmar i sin grupp. Barnets bästa ska komma i första hand, att barnet har rätt att må bra, få omvårdnad och skydd, att barnets åsikter ska beaktas samt att barnet ska behandlas likvärdigt och att barnet inte får diskrimineras. Verksamheten ska vara inkluderande och ordnas i samarbete med vårdnadshavarna. Varje barn har rätt till lärande som kännetecknas av uppmuntrande respons och öppet bemötande. God omsorg är grunden för barnets välmående och lärande och är en viktig del i den dagliga verksamheten. Barnet ska bemötas utifrån sin egen identitet, sina egna förutsättningar, erfarenheter, upplevelser och tankar.

Det ligger i varje personals uppdrag att aktivt arbeta för att den gemensamma värdegrunden i verksamheten förverkligas. Alla som arbetar i verksamheten behöver reflektera över sin egen del som påverkare och ta till sig den värdegrund som formuleras i läroplanen för barnomsorgen på Åland.

Alla barn ska mötas med respekt och behandlas likvärdigt, bli sedda och förstådda som individer och i samspel med andra.

Verksamhetens grundtanke är lära genom lek på ett lustfyllt sätt.

Vi bemöter alla på ett positivt sätt, vara inkluderande i verksamheten utifrån deras egna intressen och utveckla en gemensam verksamhetskultur så alla kan mötas på sin egen nivå samt ge möjligheter till utmaningar och stöd.

Känna trygghet, glädje och tillit.

Ha en bra dialog och kommunikation med vårdnadshavare.

1.1 Målsättningar för verksamhetsåret

Alla enheter ska inför varje nytt verksamhetsår planera vilka delområden i läroplanen man väljer att fokusera på under året. Vad man väljer att formulera som specifika målsättningar ska synas i enhetens hela verksamhet under läsåret. Enhetens specifika målsättningar kan handla om att fokusera på områden som konstaterats vara utmanande i enhetens interna utvärdering (t.ex. att utveckla det språkutvecklande arbetssättet för att främja barnens språkutveckling) eller teman som formulerats av landskapsregeringen som ska genomsyra

Vi vill ge barnet en bra social förmåga till samspel och utforska sina sociala förmågor.

Lära genom lek och ge möjligheter till mycket fysiska aktiviteter och ge olika möjligheter till utmanande aktiviteter.

3-4 åringarna arbetar mycket med sociala färdigheter samt språkutvecklande lekar

5-års gruppen arbetar med språkutvecklande och samarbetslekar.

Att vara trygg i sin miljö och bygga upp positiva kontakter.

Gemensamt tema för alla på Klaralund är att jobba kring olika sagor som sedan knyts ihop till våren och genomsyrar vårfestens program.

(Åland 100, fokusområden inom implementeringen av läroplanen) verksamheten.

2 Enhetens kontaktuppgifter och uppgifter om tjänster

2.1 Barnantal och avdelningar

Avdelning Sunnan har 21 platser i ålder 3-5 år

Avdelning Nordan har 21 platser i åldern 6 år (förundervisning)

Avdelning Västan har 12 platser i åldern 1-3 år

2.2 Ledning och personal

Föreståndare Annett Jansson tel 04573459392, viceföreståndare Marie Sundblom

Barnomsorgsledare Jenny Sporre tel 04573450277

På daghemmet arbetar även lärare i barnomsorg, barnskötare samt assistenter

Köksbiträde samt lokalvårdare

2.1 Verksamhetsårets kalendarium och hålltider

Läsåret startar upp i augusti med inskolningar och en lära känna månad.

September startar de olika planerade aktiviteterna som gymnastik, utflykter mm

April och maj påbörjas planering av sommarsemestrar samt planering av verksamheten inför sommaren.

Maj är vi delaktiga i städning runt vår närmiljö som anordnas av Lions Freja.

Barnfria planeringsdagar är under höstterminen 21.8 samt 13.11

Daghemmet är öppet mellan 7-17

3 Jämlikhet och jämställdhet

Inom barnomsorgen ska personalen aktivt arbeta för att möjliggöra delaktighet för alla på lika villkor och alla barn ska ha en möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem. Barnomsorgen ska främja förståelse för andra människor och stödja utvecklingen av empatisk förmåga. Barnet ska ges möjligheter att utveckla sina färdigheter och göra sina val oberoende av förväntningar baserade till exempel på kön, ursprung, kulturell bakgrund eller andra orsaker som gäller barnet som person. Personalen ska skapa en atmosfär som värderar mångfald och förhålla sig professionellt, öppet och respektfullt också till mångfalden av familjer och familjers olika språk, kulturer, åskådningar och religioner, traditioner samt syn på fostran. Detta ger också goda förutsättningar för ett bra samarbete kring barnets vårdnadshavare.

Alla barn ska få möjlighet att utforska sina närmiljö och våga ta steget att utveckla sin sociala kompetens på ett positivt sätt.

Ta del av varandras olika kulturer och språk, få ett intresse för varandras olika kulturer.

Under detta läsår har vi ett gemensamt tema för alla avdelningar som handlar om sagor.

Stärka gruppkänslan genom bl a lekar samarbetsövningar.

Förebyggande mobbning är en viktig del tillsammans med barnen.

Alla barn ska få mötas utan förutfattade värderingar och ges likvärdiga möjligheter och tillgänglighet.

Gemensam plan för förebyggande mobbning finns för kommunens barnomsorg.

Använda material som utgår från barnkonventionen, ex kompismaterialet

4 Hållbar utveckling

Barnomsorgen ska bidra till att bygga upp barnets positiva framtidstro och fästa uppmärksamhet vid vikten av en hållbar livsstil. Hållbarhet ska utifrån barnets utvecklingsnivå genomsyra hela barnomsorgens verksamhet. Barnet ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur olika val som människor gör bidrar till eller hindrar en hållbar utveckling så att personalen vägleder barnet att tillägna sig hälsosamma och hållbara levnadsvanor.

Vi använder det mesta som är bra för miljön vad gäller leksaker och annat material.

Återbrukar material vid olika skapande aktiviteter.

Under året kommer vi även att ta del av Naturskolans program

Tänka kritiskt, se saker ur olika perspektiv, påverka sina beslut, ta ansvar över sig själv, naturen och vår omvärld.

Vara rädda om varandra, naturen och vara återhållsam med material vi har omkring oss.

Vi personal ska ha ett ansvarsfullt förhållningssätt till miljö och klimat.

Genom att diskutera, synliggöra, utforska tillsammans med barnen.

5 Arbetet med barns delaktighet och inflytande

Varje barn har rätt till delaktighet och inflytande och barnet i barnomsorgen ska ges möjlighet att påverka verksamhetsinnehållet utifrån sin mognadsgrad. Barnet ska få lära sig om sina rättigheter och ska ha en möjlighet att uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem. Barnets åsikter ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska gälla alla. Verksamheten inom barnomsorgen ska lägga grunden för förståelse av demokratibegreppet och förbereda barnet

för delaktighet och ansvar och för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle.

Detta förutsätter att man medvetet utvecklar arbetssätt och strukturer som främjar delaktighet.

Barnen ska vara delaktiga och själva kunna bestämma sina aktiviteter och ges möjlighet att göra egna val.

Arbeta i smågrupper med projekt som är utifrån deras intresse.

Arbeta aktivt med att vara en bra kompis och den sociala kompetensen ska lyftas fram.

Genom dialog och samspel få välja utifrån sitt eget intresse och väcka nyfikenhet för olika saker i vår omvärld.

Att vara närvarande pedagog och tillsammans med barnen utforma en bra dag.

Använda oss av små samlingar och möten med barnen.

Utvärdera tillsammans med barnen olika aktiviteter som erbjuds.

6 Välbefinnande

I all barnomsorg ska barnets behov av lek, trygga människorelationer samt positiva erfarenheter som stärker självkänslan tillgodoses. Verksamheten i barnomsorgen ska fokusera på att stärka det positiva, ta tillvara barnets styrkor och skapa meningsfullhet genom glädje i lärandet. På detta sätt stöds och utvecklas den psykiska hälsan och välbefinnandet hos både barn och vuxna i verksamheten. Att i verksamheten skapa strukturer som uppmuntrar till mod, mångfald och nytänkande skapar barn och vuxna som är trygga i sig själva och mår bra.

Barnomsorgens ska fokusera på att mångsidigt stärka psykologiskt välbefinnande och resiliens hos både barn och personal. Att stärka resiliens sker bland annat genom ett systematiskt arbete med att stärka relationskompetens och de socioemotionella färdigheterna. Barnet ska ges möjligheter till att utveckla sin medkänsla med andra och sin självmedkänsla. Ledord inom verksamheten är vänlighet och omtanke mot sig själv och andra, att skapa positiva relationer och skapa engagemang. Ett lösningsfokuserat förhållningssätt där personalen fokuserar på tidigare framgångar och det som fungerar, barnets styrkor, lösningar i samarbete med barnet och vårdnadshavarna samt de dolda resurser barnet har ger förutsättningar till att skapa trygga vuxna och barn.

Lyssna på barnet och vara lyhörd.

Tänka på hur vi bemöter varandra på ett positivt sätt.

Använda barnets styrkor för att känna meningsfullhet och att lyckas.

Låta barnen själv försöka lösa olika problem tillsammans med andra och med närvarande personal som handleder och tillsammans hitta lösningar och hinder som uppstår.

Hjälpa varandra i olika situationer samt diskutera och att vi kan se på olika sätt genom att respektera varandras åsikter.

Visa hänsyn, lyssna på varandra samt lära sig turtagning.

Vi kommer att använda oss av PERMA- modellen

POSITIVA EMOTIONER-känslor som tacksamhet, intresse, nyfikenhet, tillfredställelse, glädje, stolthet och hopp

ENGAGEMANG-absorberas i en aktivitet, i vilken du använder dina kunskaper och samtidigt utmanas

RELATIONER-handlar om att bygga och upprätthålla stärkande och goda relationer

MENINGSFULLHET-står får känslan att få tillhöra och arbeta för något som är större än sig själv

ATT UPPNÅ MÅL-fokusera på att göra framsteg, behärska olika färdigheter och att uppnå mål och drömmar

7 Leken

Leken har ett egenvärde inom barnomsorgen och goda lekmöjligheter är en del av barnomsorgens målsättning. Lekens betydelse för barnets välbefinnande, utveckling och lärande ska beaktas i all planering av verksamheten. Leken har fysisk, psykologisk, pedagogisk och social betydelse för barnets utveckling. Personalens rutiner och uppsikt är avgörande för att skapar utomhusområden och lekmiljöer där barnet känner sig tryggt.

Lekmiljöerna planeras efter barnens behov och intressen.

Skapa förutsättningar för att alla ska känna sig inkluderande.

Vara närvarande vid barns lek och där utmana på olika sätt.

Ge möjligheter till inspirerande lek både ute och inne samt att försöka minimera avbrott och få möjlighet att spara och lämna olika byggen mm för fortsatt lek.

Att alla barn ges möjlighet till positiv delaktighet och samspel samt även till egenlek och få vara ensam.

Personal ska vara ett stöd för utvecklande av leken och utmana på ett positivt sätt för att hjälpa barnen i socialt samspel, utveckla sin identitet och självkänsla samt att ge dem verktyg och handleda i att lösa konflikter.

I leken ska barnen även ges möjlighet till att bearbeta olika känslor, intryck och upplevelser.

8 Arbetssätt och lärmiljöer

Läroplanen har utarbetats utifrån en pedagogisk grundsyn där barnet har en aktiv roll. I barnomsorgen ska finnas sådana lärmiljöer där barnet ges möjlighet att själva göra aktiva val och barnets egna idéer kan tas tillvara. Personalen ska använda sig av varierande metoder och arbetssätt för att stöda barnets personliga växande, utveckling och lärande. Verksamheten fokuserar på att stärka det positiva, ta tillvara barnens styrkor och skapa meningsfullhet genom glädje i lärandet. Pedagogisk dokumentation och planering hör ihop med ett utforskande arbetssätt som bygger på ett gemensamt experimenterande och undersökande som inkluderar både barn och personal. Ett språkutvecklande arbetssätt gynnar alla barn och deras språkutveckling, trots att det är särskilt viktigt för ett barn med utmaningar inom språkområdet eller de barnen med annat modersmål än svenska.

8.1 Mångsidiga arbetssätt

Ett barn lär med alla sinnen och därför är det viktigt att lärandet i barnomsorgen sker genom att barnet ges möjlighet att bearbeta på flera olika sätt, att lärandet bygger på dialog och relationer, liksom att barnet är medskapare i de verksamheter och miljöer som de tillhör. Verksamheterna bör därför präglas av variation och bidra till barnets möjligheter att skapa kunskap på många, olika sätt. Några viktiga strategier för verksamhetens arbetssätt är, förutom variation, betydelsen av lärandesituationen, att utmana och stötta barnet i sitt lärande och att vidareutveckla sitt eget kunnande inom en mångfald av områden med syfte att stödja barnets idéer och utveckling..

Pedagogiska arbetssätt såsom upplevelsepedagogik, autentiska lärmiljöer kombinerat med möjlighet till fysisk aktivitet och interaktion skapar positiva upplevelser av lärande och motiverar barnet.

Mångsidiga arbetssätt förutsätter mångsidiga lärmiljöer som beaktar barns behov av att röra på sig. Fysisk aktivitet inom barnomsorgen handlar oftast om fysiskt aktiva lekar. Fysisk aktivitet spelar en viktig roll i barnets utveckling och har kopplingar till barnets fysiska tillväxt, utveckling och lärande. Barnomsorgen spelar en viktig roll i främjandet av varje barns rätt till en hälsosam utveckling och det behöver därför finnas gott om tillfällen för fysisk aktivitet inom barnomsorgen.

Barnen ska få möjlighet att lära med alla sinnen och utforska på ett roligt sätt.

Prova på skapande aktiviteter vad gäller olika material.

Göra inbjudande lärmiljöer och skapa rum för lek.

Olika fysiska aktiviteter ges genom att vara mycket ute och använda lekredskap, skogen och även utmana i olika motoriska banor och andra aktiviteter som stimulerar till rörelseglädje.

8.1 Lärmiljö

I begreppet lärmiljö innefattas lokaler, platser, gemenskaper och personer, metoder, redskap och tillbehör som stödjer barnens utveckling, lärande och kommunikation. Lärmiljöerna ska utvecklas så att de mål som fastställs för barnomsorgen kan uppnås och så att de stödjer barnens sunda självkänsla och utvecklingen av sociala färdigheter och förmågan att lära sig. Barnets tankar, idéer, egna erfarenheter, kunskaper, intresse, förslag och individuella behov ska beaktas, tas tillvara och synliggöras i lärmiljöerna. Barnet ska ha möjlighet att utforska världen med alla sina sinnen och med hela kroppen. Lärmiljöerna ska erbjuda barnet olika möjligheter till meningsfull sysselsättning, mångsidiga och fysiska aktiviteter, lekar och spel, men också till vila samt lugn och ro.

De vuxna i lärmiljön är viktiga för att ta tillvara möjligheter för lärande utifrån barnets intresse. Barnet får möjligheter att utforska, upptäcka och erfara världen omkring sig genom kompetent personal som kan urskilja, bekräfta och utmana barnets lärandeprocess. Personalens goda relation till barnet är också centralt för att skapa en bra lärmiljö.

Skapa lärmiljöer tillsammans med barnen beroende på deras intressen och ideer.

Vara närvarande pedagog för att handleda, utmana samt observera.

På avdelningen finns anpassade spel, pussel och andra aktiviteter

Kontinuerligt utvärdera samt byta material för vidare utveckling av lärmiljöer.

Vårt gemensamma tema under läsåret är ”vår närmiljö”

Uppmuntra barns nyfikenhet hur vår närmiljö ser ut, var vår mat kommer ifrån och närliggande natur.

8.1 Språkutvecklande arbetssätt

Småbarnsåren är avgörande för språkutvecklingen och därför är ett språkutvecklande arbetssätt en av grundstenarna i barnomsorgens verksamhet. Genom att fokusera på barnets språkutveckling kan barnomsorgen bidra till att stärka deras självförtroende, trygghet, inkludering och flerspråkighet, såväl som litteracitet och kreativitet. Att stimulera barnets språkliga medvetenhet och språkutveckling är två viktiga delar i det språkutvecklande arbetssättet i barnomsorgen. Tidiga insatser på att utveckla barnets språkliga medvetenhet genom fonologiska övningar som genomförs på ett systematisk, strukturerat och kontinuerligt sätt ger en god grund för barnets fortsatta utveckling mot litteracitet.

Barnens process mot att bli läsande individer påbörjas i högläsningen. Barn kan redan från tidig ålder förstå att tecknen och bilderna på pappret berättar något som sedan kan läsas upp eller berättas om och om igen. I barnomsorgen ska barnet möta en stimulerande läsmiljö. För att skapa en sådan behövs miljö, där barnet läses för och det finns tid för läsning, där barnet ser att vuxna läser och där de uppmuntras att interagera med text som finns i de miljöer där barnet vistas. För en god språkutveckling hos barnet behövs en gemensam förståelse med hemmet för hur man som förebild påverkar barns utveckling till läsare. Här är också vårdnadshavarna och andra vuxna runt barnet en viktig resurs som läsande förebilder eftersom barn som ser vuxna och äldre barn läsa eller använda texter på olika utvecklar en uppskattning för använda tryckt material och kan komma att använda tryckt material själv i större utsträckning.

Vi använder oss mycket av böcker, sagor, rim och ramsor, sånger för att berika barnens ordförråd, språkförståelse samt språkutveckling.

I förundervisnings gruppen används materialet Bornholmsmodellen.

Böcker finns tillgängligt för barnen och biblioteksbesök görs kontinuerligt med barnen.

I hallen finns bokkassar som kan lånas hem som ordnats från biblioteket.

Bildstöd och tecken som stöd används för att förstärka språket.

Använda ordbilder för att utveckla intresset för det skrivna ordet och språket.

Arbeta med sagor och ge möjlighet till återberättandet och diskutera innehållet.

8.1 Pedagogisk dokumentation och planering

Pedagogisk dokumentation är ett arbetssätt för att planera, genomföra, utvärdera och utveckla barnomsorgens verksamhet. Den information och förståelse som dokumentationen bidrar till ska användas till exempel för att arbetssätten, lärmiljöerna, verksamhetens mål, metoderna och innehållet kontinuerligt ska kunna anpassas enligt barnens intressen och behov.

För att kunna följa varje barns utveckling och lärande behöver det finnas dokumentation för alla barn i daghemsverksamhet inom barnomsorgen och dokumentationen behöver analyseras utifrån vilka möjligheter det enskilda barnet får för att kunna utvecklas och lära. När dokumentationen sker

Fotografering av barnen i olika leksituationer samt samtal och diskussioner tillsammans med barnen.

Barnens egen pärm finns dit bl a teckningar läggs in och att de då kan se sin egen utveckling.

Intervjuer och samtal.

Låta barnen rita och berätta olika upplevelser

Den digitala lärloggen finns på Päikky och fylls i under hösten och våren

8.1 Digitala arbetssätt och digital kompetens

Betydelsen av digitala färdigheter i samhället ökar och personalen inom barnomsorgen behöver förhålla sig till detta. En av barnomsorgens uppgifter är att främja jämlikheten i utbildningen och det är därför viktigt att varje barn får tillräckliga digitala färdigheter för framtiden. Digitala färdigheter är också i sig ett betydande verktyg för lärande. För att möjliggör kvalitativ inlärning i digitala miljöer behövs utöver digitala verktyg och behövs också digitalpedagogiskt kunniga lärare i kombination med högklassiga digitala tjänster. Vilka digitala färdigheter som behövs, den digitala kompetensen, förändras över tid i takt med att samhället, tekniken och olika digitala tjänster förändras. Det varierar också med barnets ålder. Digitala arbetssätt och digitala verktyg ska användas på ett medvetet sätt som gynnas barns lärande.

Vi använder oss av Ipad för olika rörelse och musikstunder samt leta information.

Projektor för att projicera miljöer samt visa filmer i pedagogiskt syfte.

9 Omsorg, kost och vila

Barnomsorgen ska främja allsidig fysisk, emotionell, social och kognitiv utveckling. Förutom den pedagogiska verksamheten är det därför också viktigt att se till barnets behov av tid för återhämtning och vila, trygga relationer, att stärka barnets möjligheter till att tillägna sig en positiv hållbar inställning till mat och goda matvanor.

9.1 Omsorg

Verksamheten i barnomsorgen ska utgå från en helhetssyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Omsorg innebär att tillgodose barnets fysiska grundbehov, men också den emotionella omsorgen om barnet. Vardagsrutiner som innefattar barnets grundbehov och andra dagligen återkommande situationer, till exempel måltider, att klä på och av sig, vila och att sköta sin hygien, är en viktig del av barnets dag. För den emotionella omsorgen och för barnets utveckling är samspelet mellan barn och personal viktigt. Ömsesidiga och respektfulla relationer och närhet utgör grunden för god omsorg. Barn mår bra av att knyta kontakter med andra människor och har ett behov av både trygga vuxna relationer och relationer med jämnåriga.

Tillgodose barnens fysiska och emotionella behov.

Tydliga vardagsrutiner med struktur för dagen.

Positivt bemötande och uppmuntrande att vilja lära sig och prova på för att utveckla självständighet.

Stötta och handleda till individuellt utvecklande och kunnande i vardagen

Personal är närvarande och ger barnen trygghet och närhet.

Vara en god förebild.

9.1 Kost

Barn i barnomsorgen ska erbjudas en hälsosam och lämplig kost som fyller barnets näringsbehov. Närproducerade råvaror används i så stor utsträckning som möjligt och matsvinn undviks. Hälsosamma och allsidiga huvudmål och mellanmål av hög kvalitet främjar barnens välbefinnande och hälsa. Maten ska erbjudas tillräckligt ofta under dagen. Maten som barnet behöver påverkas både av barnets individuella behov och längden på barnets närvaro under dagen i barnomsorgsverksamheten. De gemensamma måltiderna fungerar som en social och pedagogisk situation för barngruppen där barnen bland annat lär sig gott bordsskick och att ta hänsyn till varandra.

Prata tillsammans med barnen om kostens betydelse och skapa en positiv atmosfär till att våga smaka och pröva nya smaker.

Vid matsituationer är det mycket diskussioner om var mat kommer ifrån samt olika matematiska begrepp som mängd och antal.

Uppmuntra till nyfikenhet.

Kostpolicy finns uppgjord för kommunens tillredning av mat.

9.1 Vila

Barn har rätt till lek, vila och fritid. Balansen mellan aktiviteter och vila återhämtning är viktigt inom barnsomsorgens verksamhet. Det är också viktigt att tänka på att många barn, också lite äldre barn, kan bli trötta och uppleva en ökad stress under eftermiddagarna, vilket man behöver beakta då dagens planeras för balans mellan aktivitet och vila. Vilan i barnomsorgens verksamhet behöver därför utgå från det enskilda barnets behov, som kan komma att variera. Under vilan behöver särskilt beaktas barnets integritet och personalens lyhördhet inför barnets signaler och behov är viktigt

Vila för de barn som är i behov av dagsömn som finns i ett skilt utrymme.

Alla ska ges möjlighet att kunna vara på en lugn ostörd plats för återhämtning.

Massage

Nedstressande övningar tillsammans och lugna aktiviteter.

10 Arbetet med förverkligande av lärområdena inom barnomsorgen

För att planera en kvalitativ barnomsorg och för att stöda barnets utveckling och lärande är det viktigt att det råder balans mellan social, emotionell, fysisk och kognitiv utveckling. Därför är det viktigt att i planeringen av verksamheten beakta och känna till betydelsen av lek, kontakt med naturen, musik, konst och fysisk aktivitet. Det är också centralt att man i verksamheten främjar barnets deltagande, initiativ, och självständighet, att problemlösning och kreativitet får ta plats och att uppmuntra sådant lärande som omfattar resonemang, undersökning och samarbete. Utifrån detta ska lärarna i barnomsorg tillsammans med barnet planera och genomföra en mångsidig och helhetsskapande pedagogisk verksamhet med utgångspunkt i fem lärområden.

Dessa fem lärområden är likvärdiga och barnet har rätt att få mångsidiga upplevelser inom de olika lärområdena. Personalen ska se till att den pedagogiska verksamheten, som planeras av lärare i barnomsorg, men förverkligas av hela arbetslaget tillsammans, främjar utvecklingen och lärandet hos barn i olika åldrar.

Lärområden inom barnomsorgen:

- Språk och kommunikation
- Skapande, kultur och estetiska uttrycksformer

- Mångfald, gemenskap och samhälle
- Matematiskt tänkande, hållbarhet och utforskande
- Kropp, hälsa och utveckling

Det är viktigt att alla barn har möjlighet att lära sig och få arbeta i egen takt och utveckla sina färdigheter i mångsidiga lärmiljöer i växelverkan med andra barn, läraren och den övriga personalen. Syftet med lärområdena är att erbjuda barnet nya och inspirerande lärandeupplevelser och möjligheter att arbeta med uppgifter som innehåller lämpliga utmaningar i lärandet. Barnets olika behov av stöd ska beaktas i verksamheten och barnet ska ges tillräckligt stöd genast när behov uppstår.

Vi vill ge barnen ett varierat utbud av både leksaker och andra material att arbeta med.

Olika spel, pussel och aktiviteter som ger meningsfull sysselsättning.

Språkberikande material

Matematiska begrepp

Skapande i olika material och form.

Vara närvarande och uppmuntra till att pröva nya saker och våga utmana sig själv.

Låta alla vara delaktiga utifrån deras förutsättningar och utvecklingsnivå.

Alla lärområden inkluderas i varandra och i den pedagogiska miljön och verksamhet.

Musik, drama och rörelsestunder erbjuds.

Bekanta sig med närmiljön samt ta del av åländska traditioner.

11 Förundervisningen

Syftet med förundervisningen är att förbereda barnet för livet och fortsatt lärande och utbildning. Förundervisningen kan bedrivas ihop med övrig barnomsorgsverksamhet och /eller separat för de barn som ingår i förundervisningen. Under förundervisningsåret arbetar man utifrån samma lärområden som berör hela barnomsorgen, men med förstärkt fokus på skolförberedande centralt innehåll. Även om innehållet är skolförberedande skall det bearbetas med leken som utgångspunkt och genom mångsidiga arbetssätt, med konkret och visuellt material och genom ett gemensamt utforskande.

För de barn som är sista året på daghemmet arbetar vi med fördjupningar inom de olika lärområden.

Syftet är att befrämja läs och skrivinlärningen och förbereda barnen inför skolvärlden.

Olika matematiska begrepp och antalsuppfattning.

Språkutvecklande lekar, språkförståelse samt förstå språkets uppbyggnad.

Bygga upp sin självkänsla och självförtroende.

Ta ansvar för sina egna handlingar och göra konsekvensbedömningar utifrån sig själv.

Öka intresset och nyfikenhet för att lära sig nya saker.

Samarbetet skola-daghem har uppgjort en samordnad läroplan samt en övergångsplan.

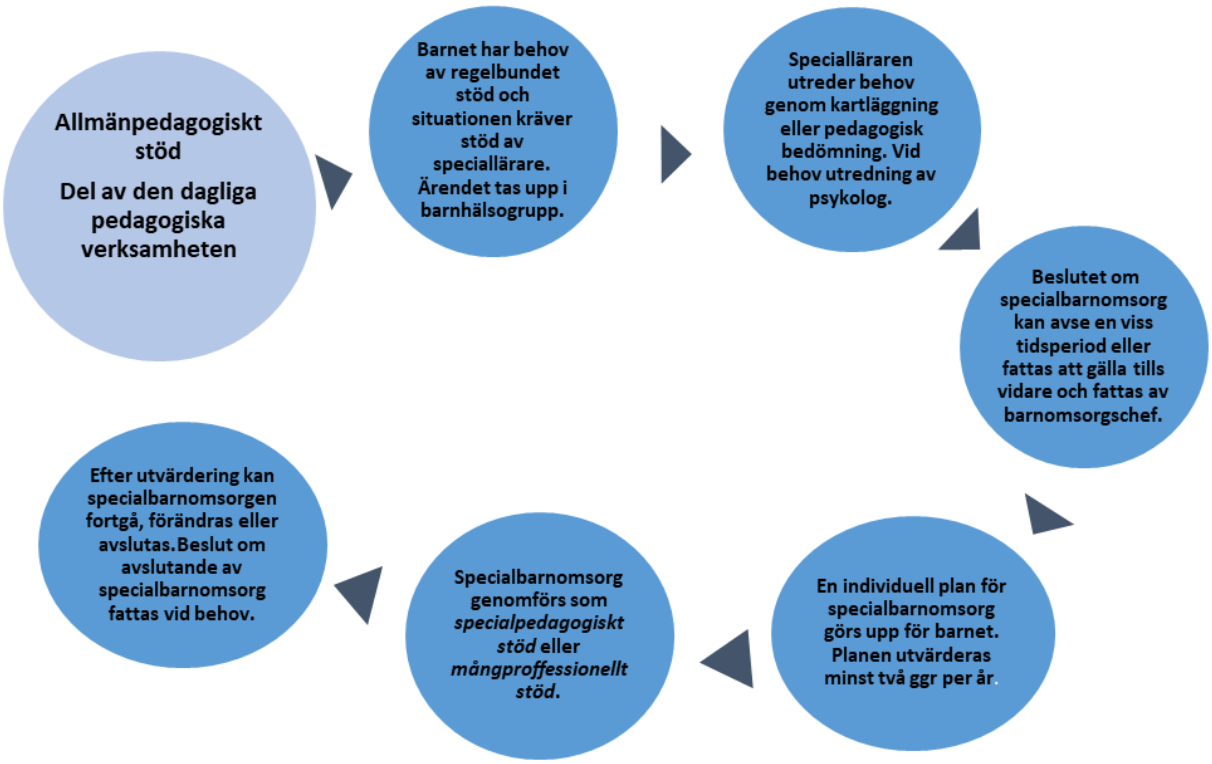
12 Stöd för utveckling och lärande

Varje barn inom barnomsorgen har enligt sitt behov rätt till stöd för sin utveckling och sitt lärande. Barnomsorgen ska bereda gynnsamma förutsättningar för barnets allsidiga utveckling genom att på olika sätt arbeta förebyggande och genom att erbjuda olika stödåtgärder. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt att tidigt identifiera hinder för utveckling och lärande och att sätta in stödfunktioner i förebyggande syfte. Genom tidigt och rätt riktat stöd kan man främja barnets utveckling, lärande och välbefinnande. Barnets behov av stöd, förverkligande av stöd och utvärdering av stöd sker i samråd med barnet och barnets vårdnadshavare.

För att kunna upptäcka stödbehovet ska barnets möjlighet till utveckling och lärande utvärderas kontinuerligt i den dagliga verksamheten. Barnets möjligheter till utveckling och lärande följs upp i samarbete med barnet och vårdnadshavarna och dokumenteras i loggen för barnets utveckling och lärandeprocess vid loggens uppföljning. Uppmärksamhet fästs vid att i ett tidigt skede känna igen möjliga hinder eller svårigheter för barnets växande och lärande. Det stöd som barnet får ska vara flexibelt, långsiktigt planerat och ska ändra enligt

barnets behov. För att trygga barnets utveckling och lärande är det viktigt att stödet ges i rätt tid och på rätt nivå så länge som barnet har behov av stödet.

I bilden beskrivs arbetsgången för stör för barnets utveckling och lärande:

12.1 Allmänpedagogiskt stöd

Det allmänpedagogiska stödet är en del av den dagliga pedagogiska verksamheten och riktar sig till alla barn som tillfälligt behöver stöd för sin allsidiga utveckling. Allmänpedagogiskt stöd innebär att alla barn ska få ett individanpassat bemötande inom ramen för det allmänpedagogiska arbetet. I verksamheten innebär detta exempelvis att:

- utgå från barnets intressen behov och styrkor
- beakta barns olika sätt att lära sig
- arbetssätten varierar
- smågruppers sammansättning varierar vid behov
- den pedagogiska miljön är ändamålsenlig
- verksamheten åskådliggörs med bilder
- samspelet mellan barn och vuxna är fungerande och att de dagliga rutinerna stödjer barnet.
- barnet får kortvarigt tillfälligt stöd av kurator

12.1

Tillsammans med ansvarig lärare på resp avdelning förs dialog med vårdnadshavare genom utvecklingssamtal och daglig kontakt.

På daghemmet enligt kommunens barnhälsoplan ska ”lilla” barnhälsogruppen, bestående av lärare och speciallärare ha återkommande möten och diskutera barnens arbetsmiljö och annat som rör barnen.

Vid ev extra stödåtgärder är det tillsammans med vårdnadshavare det görs samt en uppföljning efter en överenskommen tidsperiod.

12.2 Specialbarnomsorg

Specialbarnomsorg ges då barnets behov av stöd är regelbundet och då situationen kräver stöd av speciallärare i barnomsorgen. Specialbarnomsorg ska ges av kommunen i den omfattning som barnet har behov av det som specialpedagogiskt stöd eller mångprofessionellt stöd.

För varje barn inom barnomsorgen som beviljats specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd ska de särskilda stödinsatserna utformas och sammanfattas i en individuell plan för stöd för utveckling och lärande, SUL, som dokumenteras i lärloggen för barnets utveckling och lärandeprocess

Specialpedagogiskt stöd kan innebära att:

- speciallärare inom barnomsorg träffar barnet för systematisk handledning och träning
- speciallärare inom barnomsorg handleder personal och vårdnadshavare
- bildkommunikation på individnivå, individuell bildstruktur
- stödtecken används
- personaltäthet ökas
- assistent/resursperson kan bistå barnet

Mångprofessionellt stöd kan innebära att

- Barnet får stöd av talterapeut, logoped, ergoterapeut eller fysioterapeut
- Barnet får kontinuerligt, planerat stöd av psykolog och kuratorstjänster

Tillsammans med vårdnadshavare diskutera vilka stödåtgärder som kan behövas för barnets utveckling.

Hjälpa vårdnadshavare att fylla i dokument som kan behövas för vidare stödåtgärder som barnrådgivning och skolpsykologer.

Speciallärare i barnomsorgen besöker daghemmet en dag per vecka och kan konsultera ansvarig lärare samt föreståndaren.

Behovet kan vara terapier av olika slag samt behov av extra resurs i grupp eller personlig utifrån barnets behov.

Utforma en gemensam individuell åtgärdsplan för barnen tillsammans med speciallärare.

Enligt kommunens barn och hälsoplan, ordna nätverksmöten med inblandade terapeuter och andra sakkunniga samt ”stora” barnhälsogruppen enligt kommunens barnhälsoplan.

13 Samarbete med vårdnadshavare

Barnomsorgen ska främja olika former av samarbete för att gynna barnets utveckling, lärande och delaktighet. Barnomsorgens verksamhet bedrivs i nära samverkan med hemmet och barnomsorgen ska skapa förtroendefulla relationer med vårdnadshavare som bär huvudansvaret för barnets fostran, lärande och utveckling. Vårdnadshavarens kännedom om det egna barnet ska, tillsammans med personalens yrkesmässiga kunskaper och erfarenheter, ligga till grund för en respektfylld dialog med fokus på barnets bästa. Barnomsorgen ansvarar över att skapa förutsättningar för samarbetet med vårdnadshavare bland annat genom en aktiv kontakt med hemmen. Familjers olika språkbakgrund behöver beaktas i kontakten så att kommunikationen kan ske smidigt. olika behov av stöd i kommunikationen möts. Barnets och vårdnadshavarnas livsåskådning ska också beaktas i planeringen av barnomsorgsverksamheten.

För att kunna uppfylla sin fostrande uppgift måste vårdnadshavarna få information om hur deras barns lärande och utveckling fortskrider. Vårdnadshavarna ska informeras om centrala frågor som gäller verksamheten, till exempel läroplan, arbetsplan och olika evenemang. Genom att kontinuerligt bli informerade om barnets utveckling, mående och lärande kan vårdnadshavarna bättre stöda sina barn. Särskilt viktigt är samarbetet med vårdnadshavarna vid övergångar; till barnomsorg, mellan barnomsorgsenheter, vid övergång till grundskola samt vid planering och genomförande av stöd för lärande och utveckling. Barnets utveckling och lärandeprocesser ska sedan med hjälp av materialet i lärloggen följas upp minst en gång per år i samband med ett utvecklingssamtal tillsammans med vårdnadshavare.

Samarbetet med vårdnadshavare förutsätter också vårdnadshavares engagemang genom exempelvis att ta del av information från barnomsorgsenheten, delta i möten och i sin tur delge personalen viktig information, för att barnets tid i barnomsorgen blir så bra som möjligt.

SAMARBETE och DIALOG är en viktig del av arbetet då vi alltid utgår från barnets bästa.

Information om verksamheten kan delges via meil, informationsblad samt vid resp avdelningars anslagstavlor. Samt via Päikky.

Gemensamt infomöte ordnas i september för allmän information om daghemmets verksamhet.

Daglig kontakt, utvecklingssamtal och även genom telefonsamtal kan viktig information ges.

14 Rutiner för övergångar inom barnomsorgen

Övergången från hemmet, från den tidigare barnomsorgen till förundervisningen och från förundervisning till skolan är viktiga skeden i barnets liv. En smidig övergång främjar barnens känsla av trygghet och välbefinnande samt deras förutsättningar för tillväxt och för att lära sig. Det är viktigt att personalen lyssnar, är lyhörd, öppen och ärlig i kommunikationen med vårdnadshavarna för att skapa goda förutsättningar för trygga övergångar för barnet. I lärloggen för utveckling och lärande kan övergångarna dokumenteras, diskuteras och utvärderas. Information som är nödvändig för anordnande av stöd för lärande och utveckling överförs när barnet övergår från en enhet till en annan eller från ett utbildningsstadium till följande.

När barnet får plats på daghemmet görs en överenskommelse om när inskolning kan påbörjas.

Allmän information skickas per meil så familjen får information om daghemmet.

Beräknas ta ca en vecka beroende på barnet.

Vid flytt av daghem görs besök för att lära känna barnen, personal och miljön och då kan personal följa med.

15 Arbetet med utvärdering av verksamheten

Ett bra kvalitetsarbete bygger på att barnomsorgen planerar, följer upp och utvärderar sitt eget arbete, tar tillvara resultaten och omsätter dem i olika åtgärder för att utveckla verksamheten. Det är kommunens ansvar att se till att enheten har förutsättningar att göra detta. Genom utvärdering kan enheten fånga upp vad som fungerat bra och vad som fungerat mindre bra. Det är viktigt att alla parter, barnen, vårdnadshavarna, ledningen och personalen, utvärderar verksamheten.

Inom barnomsorgen bör man kontinuerligt utvärdera hur läroplanen har förverkligats i verksamheten. Utvärderingen kan fokusera på bland annat personalens kommunikation med barnen, stämningen i gruppen, pedagogiska arbetssätt, verksamhetens innehåll, samarbetet med hemmen, barnhälsan, personalresurserna, utrymmena eller lärmiljöerna. I ett daghem ansvarar daghemsföreståndaren för att möjliggöra och följa upp utvärderingen medan det i ett fritidshem ansvaras över av rektor eller daghemsföreståndare. Resultaten av utvärderingen ska fungera som ett instrument för verksamhetens interna utveckling och vid behov leda till justeringar av verksamhetsidé och arbetsrutiner. Uppföljningen och utvärderingen syftar alltså till att synliggöra resultat och ge underlag för eventuella förändringar. Det är inte bara fråga om att kontrollera hur ansvaret fullföljts utan en fråga om hur arbetet ska fortsätta och utvecklas.

Personalen utvärderar kontinuerligt verksamheten både enskilt och tillsammans med övrig personal.

Gemensamma lärarmöten samt diskussioner på personalmöten.

Även möten avdelningsvis ordnas för att diskutera barnens vardag på daghemmet.

Vårdnadshavarnas delaktighet genom utvecklingssamtal och enkät som görs i maj månad.

Även barnen är delaktiga genom att säga sin åsikt vad de tycker är bra och mindre bra, genom samtal och intervjuer.

Viktigt att se barnens bästa samt på individnivå vad som fungerat bra och var det finns förbättringsmöjlighet.

16 Beskrivning av religiösa evenemang och verksamhet med inslag av religionsutövning

Landskapslag om barnomsorg och grundskola slår fast att verksamheten inom barnomsorgen är ickekonfessionell och barnets och vårdnadshavarnas livsåskådning ska beaktas och respekteras i planeringen av verksamheten. Vidare styrs verksamheten också av bestämmelserna om religions- och samvetsfrihet i Finlands grundlag (FFS 731/1999. Landskapsregeringen har tagit fram anvisningar (ÅLR 2021/3409) gällande högtider och religiösa evenemang i den allmänna verksamheten inom barnomsorg och grundskola vars syfte är trygga att de kulturella grundrättigheterna och de grundrättigheter som gäller religionsfrihet förverkligas inom barnomsorgen och grundskolan, att främja tolerans och pluralism samt att säkerställa att undervisningen är religiöst och konfessionellt obunden.

Kommunen kan besluta om religiösa evenemang ska ingå i barnomsorgens och grundskolans verksamhet eller om det inte ska göra det. Religiösa evenemang (t.ex. gudstjänster och

religiösa morgonsamlingar) är religionsutövning. Om kommunen väljer att religiösa evenemang ska ingå i verksamheterna ska de beskrivas i arbetsplanen. Vid religiösa evenemang och förrättningar ska man ordna alternativ och meningsfull sysselsättning. Den alternativa verksamheten ska med undantag för det religiösa innehållet till sin natur och sina mål vara så lika som möjligt det evenemang i vars ställe verksamheten ordnas. I barnomsorgen ska man också se till att deltagandet eller icke-deltagandet i de religiösa evenemangen inte leder till att barnet stämplas eller till andra menliga följder för barnet. Det väsentliga är att vårdnadshavaren har en faktisk och genuin möjlighet att välja om barnet ska delta i evenemang och förrättningar som innehåller religiösa inslag. Religiösa evenemang och förrättningar ska ordnas separat från den övriga verksamheten. Enheten ska se till att friheten att inte delta i religionsutövning också uppnås i praktiken, till exempel så att de alternativa evenemangen ordnas på en fysiskt annan plats. I synnerhet när man överväger att ordna religiösa evenemang och alternativ verksamhet inom enheten ska man i det praktiska genomförandet försäkra sig om att likabehandlingen av barnen inte äventyras och att inga barn stämplas. Daghemmet ansvarar för barnens säkerhet i alla situationer.

Olika högtider som jul, påsk och lucia uppmärksammas på traditionellt sätt.

Vårdnadshavare ges möjlighet att uttrycka sin åsikt och utifrån sina egna värderingar och firande välja om barnet ska vara delaktig.

Information ges vilka högtider som uppmärksammas i verksamheten.

Om vårdnadshavare önskar att barnet inte ska vara delaktig ska annan aktivitet planeras med personal.